

Vergaderjaar 2008–2009

31 789

Staatsdeelnemingen Fortis en ABN AMRO

Nr. 3

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 februari 2009

In mijn brief aan de Tweede Kamer (kenmerk 31 789, nr. 2) heb ik aan de Tweede Kamer toegezegd dat deze een toelichting zou krijgen op de voorwaarden die verbonden zijn aan de aanwending van de € 20 miljard faciliteit ten behoeve van financiële instellingen. Met deze brief los ik deze belofte in.

Er staan de Nederlandse overheid verschillende maatregelen ter beschikking die ertoe kunnen bijdragen dat de rust op de financiële markten wordt hersteld. Een van die maatregelen is de € 20 miljard faciliteit die de Nederlandse Staat sinds oktober 2008 ter beschikking heeft gesteld aan fundamenteel gezonde en levensvatbare financiële instellingen.

De toezichthouder stelt als eis dat financiële instellingen een zeker bedrag aan kapitaal moeten aanhouden, dat als buffer dient voor het opvangen van eventuele verliezen op de bezittingen. Het kapitaal wordt daarbij onderverdeeld in Tier-1 kapitaal (aandelenkapitaal, agio, winstreserves, e.d.) en, met bepaalde restricties, in Tier-2 kapitaal (herwaarderingsreserves, hybride instrumenten, achtergestelde leningen e.d.). De € 20 miljard faciliteit kan aangewend worden ter versterking van het kapitaal van financiële instellingen tot de niveaus die de toezichthouder noodzakelijk acht.

De maatregelen kunnen verscheidene vormen aannemen en daarmee verschillende implicaties hebben voor vergoedingen, fiscaliteit, exit-opties en aandelenverwatering. Het financieringsinstrument wordt per individuele casus toegesneden op de dan van toepassing zijnde situatie.

Er is een aantal voorwaarden aan de kapitaalverstrekking verbonden om de marktwerking zo min mogelijk te verstoren, de financiële risico's voor de overheid te beperken en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Deze voorwaarden hebben onder meer betrekking op rendementswaarborgen, de financiering van uitvoeringskosten van de autoriteiten door betrokken

financiële ondernemingen, de bestuursbeloningen en de vertegenwoordiging in de bestuursorganen.

Kapitaalverstrekking onder de € 20 miljard faciliteit kan derhalve als volgt worden gedefinieerd: de verstrekking van kapitaal in de vorm Tier-1 of Tier-2 vermogen door de Nederlandse Staat aan een gezonde en levensvatbare financiële instelling waarvoor de Nederlandse Staat jaarlijks een marktconforme vergoeding ontvangt (rente of dividend) en waarbij mededingingsrechtelijke uitgangspunten in acht worden genomen.

Tot dusver heeft de Nederlandse Staat de € 20 miljard faciliteit aangewend ter versterking van het kapitaal bij ING, AEGON en SNS REAAL. Hierbij heeft de Nederlandse Staat gekozen voor kapitaalverstrekking die wordt gekwalificeerd als Tier-1 kapitaal en die zodanig is vormgegeven dat de genoemde financiële instellingen financiële prikkels blijven ervaren om de injectie van de Staat in tijd te beperken.

In december 2008 (zie Kamerbrief 31 789, nr. 2) heeft een transactie plaatsgevonden waarbij de Nederlandse Staat alle aandelen in RFS Holdings heeft overgenomen van Fortis Bank Nederland Holding. Hierdoor heeft de Staat directe zeggenschap in RFS Holdings verkregen. Er was hier sprake van een aankoop van een staatsdeelneming – technisch gesproken een verhangings – met gesloten beurzen. Er was dus geen sprake van kapitaalverstrekking onder de € 20 miljard faciliteit.

De doelstelling van deze transactie was tweeledig: het bood een oplossing voor de governance problematiek bij RFS Holdings en verbeterde de solvabiliteitsratio van Fortis Bank Nederland. Het kapitaal van Fortis Bank Nederland is door deze transactie evenwel niet verhoogd (deze is gelijk gebleven). Wel is hierdoor de solvabiliteitsratio van Fortis Bank Nederland verbeterd, omdat de waarde van het belang in RFS Holdings – bij de berekening van die ratio – niet meer in aftrek hoefde te worden gebracht. Middels deze transactie heeft de Nederlandse Staat geen kapitaal aan Fortis Bank Nederland verstrekt, maar vreemd vermogen aan Fortis Bank Nederland verruild tegen de verwerving van aandelenkapitaal.

De minister van Financiën,
W. J. Bos